■ روزنامه فرهنگی - اجتماعی صبح ایران
■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
■ مدیر مسئول: یوسف قوچانی غروی

دوشنبه ۲۷ اسفند ۱۴۰۳ | ۱۶ رمضان ۱۴۴۶
۲۰ صفحه | سال بیست‌وپنجم - شماره ۷۰۰۸
Monday | March 17 | 2025

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

مسجد جمکران، پناهگاه منتظران

حجت‌الاسلام محمد امیری
استاد حوزه

مسجد مقدس جمکران، جایی که تاریخ و معنویت درهم تنیده شده‌است، به عنوان یکی از مهم‌ترین نقاط مذهبی شیعیان شناخته می‌شود. با پیشگویی‌های حضرت علی(ع) درباره این مکان وتأسیس آن به فرمان امام زمان(عج)، این مسجد نه‌تنها پناهگاهی برای منتظران بلکه نمادی از امید و ایمان در دل شیعیان است. در این مطلب به بررسی تاریخچه، سیره اهل بیت(ع) در مسجدسازی و اهمیت معنوی این مکان مقدس می‌پردازیم.

تعریف مسجد

واژه مسجد در لغت، اسم مکان و به معنای جایگاه سجده و محل عبادت است و در اصطلاح، مسجد عبادتگاه خاص مسلمانان است واین واژه ۲۸ بار در قرآن کریم ذکر شده است.

سیره اهل بیت(ع) در مسجدسازی

در روایات و نصوص پیرامون سیره و برخورد اهل بیت(ع) می‌بینیم که آن بزرگواران اهتمام ویژه‌ای به این امر مقدس داشتند، حتی به دست خودشان مسجد می‌ساختند و اصحاب را به این امر ترغیب و تشویق می‌کردند.

پیش‌بینی حضرت علی(ع) در مورد جمکران

یکی از آن مساجدی که به دستور امام زمان(عج) ساخته شده، مسجد مقدس جمکران است که دارای اهمیت و جایگاهی بزرگ در میان مردم بوده و طبق اخبار نقل‌شده، امیر مؤمنان علی(ع) از این مسجد، مکان و جایگاه مقدس آن پیش‌بینی کرده است و شخص امام‌عصر(عج) با بیان جایگاه‌والای معنوی این سرزمین، شیعیان را به حضور در آنجا و عزیز داشتن آن امر فرمودند. محمد بن محمد بن هاشم حسینی رضوی، کتاب ارزشمندی در پیرامون فضیلت شهر در سال ۱۱۷۹هـ تألیف کرده است و در این کتاب خبری از وجود مقدس علی(ع) در رابطه با مسجد جمکران خطاب به فرزند یمانی آورده که ما خلاصه آن حدیث را در اینجا می‌آوریم و شیخ صدوق در کتاب مونس الحزین از علی(ع) نقل می‌کند که فرمود: «ای پسر یمانی، در اول ظهور خروج نماید قائم آل محمد(عج) از شهری که آن را قم می‌گویند و مردم را دعوت کند به حق و همه خلایق از شرق و غرب به آن شهر قصد کنند و اسلام تازه گردد... که کوه سفید به نزدیک دهی کهن در جنب مسجد است وقصری کهن که قصر مجوس است وآن را جمکران خوانند که از زیر یک مناره آن مسجد بیرون آید. پس طبق این حدیث حضرت علی(ع) وجود چنین محلی را در قم و بنای مسجدی در آن را پیش‌بینی کرده است.

تاریخچه مسجد

مسجد مقدس جمکران، روز هفدهم رمضان ۳۷۳ هجری به فرمان حضرت بقیه‌الله (ارواحنافداه)، در کنار روستای جمکران تاسیس شد، تاریخچه آن (به طوری که در این نوشتار به تفصیل آمده) به دست شیخ صدوق (متوفای ۳۸۱ هجری) در کتاب مونس‌الحزین بیان گردیده و کیفیت نماز تحیت و نماز استغاثه به حضرت بقیه‌الله(عج) در ضمن آن آمده است.

آنچه مسلم است، این‌که مسجد جمکران بیش از ۱۰۰۰ سال پیش به فرمان حضرت بقیه‌الله(عج) در بیداری، (نه در خواب) تاسیس گردید و در طول قرون و اعصار، پناهگاه شیعیان و پایگاه منتظران و تجلی‌گاه حضرت صاحب‌الزمان(ع) بوده است. علامه بزرگوار، میرزا حسین نوری، (متوفّای ۱۳۲۰ هجری) در کتاب ارزشمند نجم‌الثاقب (که به فرمان میرزای بزرگ، آن را تالیف کرد و میرزای شیرازی، در تقریظ خود، از آن ستایش فراوان کرد، نوشته: برای تصحیح عقیده خود، به این کتاب مراجعه کنند تا از لمعانِ انوار هدایتش، به سر منزل یقین و ایمان برسند.) تاریخچه تاسیس مسجد مقدس جمکران به شرح زیر آورده شده است.

شیخ فاضل، حسن بن محمّد بن حسن قمی، معاصر شیخ صدوق، در کتاب تاریخ قم از کتابِ مونس‌الحزین فی معرفة الحقّ والیقین (از تالیفات شیخ صدوق) بنای مسجد جمکران را به این عبارت نقل کرده است.

ملاقات حسن بن مثله با امام

شیخ عفیف صالح حسن بن مُثله جمکرانی می‌گوید: شب سه‌شنبه، هفدهم ماه مبارک رمضان ۳۷۳ هجری، در سرای خود خفته بودم که جماعتی به درِ سرای من آمدند، نصفی از شب گذشته بود، مرا بیدار کردند و گفتند: «برخیز و امر امام محمّد مهدی صاحب‌الزمان(عج)، را اجابت کن که تو را می‌خواند.»

حسن بن مثله می‌گوید: «من، برخاستم و آماده شدم»، چون به درِ سرای رسیدم، جماعتی از بزرگان را دیدم، سلام کردم، جواب دادند و خوشامد گفتند و مرا به آن جایگاه که اکنون مسجد (جمکران) است، آوردند.»

چون نیک نگاه کردم، دیدم تختی نهاده و فرشی نیکو بر آن تخت گسترده و بالش‌های نیکو نهاده و جوانی ۳۰ ساله، بر روی تخت، بر چهار بالش، تکیه کرده، پیرمردی در مقابل او نشسته، کتابی در دست گرفته، بر آن جوان می‌خواند.

بیش از ۶۰ مرد که بر برخی جامه سفید و برخی جامه سبز بر تن داشتند، بر گرد او روی زمین نماز می‌خواندند.

گرفتن زمین از حسن بن مسلم

آن پیرمرد که حضرت خضر(ع) بود، مرا نشاند و حضرت امام(عج) مرا به نام خود خواند و فرمود: «برو به حسن بن مسلم بگو: «تو، چند سال است که این زمین را عمارت می‌کنی و ما خراب می‌کنیم، پنج سال زراعت کردی و امسال دیگرباره شروع کردی، عمارت می‌کنی، رخصت نیست که تو دیگر در این زمین زراعت کنی، باید هرچه از این زمین منفعت برده‌ای، برگردانی تا در این موضع مسجد بنا کنند.»

متن کامل

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۱۳	نیمه شب شرعی: ۲۳:۳۰
غروب آفتاب: ۱۸:۱۳	اذان صبح فردا: ۰۴:۴۷
اذان مغرب: ۱۸:۳۲	طلوع خورشید فردا: ۰۶:۱۱

واحه

به هر راهی که دانستم، فرورفتم به بوی تو
کنون عاجز فروماندم، رهی دیگر نمی‌دانم/ عطار

دعای روز شانزدهم ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَفِّقْنِی فِیهِ لِمُوافَقَةِ الأَبْرارِ، وَجَنِّبْنِی فِیهِ مُرافَقَةَ الأَشْرارِ، وَآوِنِی فِیهِ بِرَحْمَتِک إِلی دارِ القَرارِ، بِإِلهِیتِک یا أَلهَ العالَمِینَ.

خدایا توفیقم ده در آن به سازش کردن نیکان، و دورم دار در آن از رفاقت بدان، و جایم ده در آن با مهرت به سوی خانه آرامش به خدایی خودت، ای معبود جهانیان.

مشق عشق

■ **وصیت‌نامه شهید غلامرضا مریم‌زاده:**

دنیا مانند ماری است زهری و مار، پوست نرم و رنگارنگی دارد ولی در زیر این پوست، زهرکشنده‌ای است؛ پس نباید به این دنیا دلبستگی پیدا کرد.

نکته‌روز

درستایش باکتری‌های قاتل

دانشمندان چینی با باکتری‌های قاتل، سلول‌های سرطانی را از بین بردند

دانشمندان چینی مکانیسم جدیدی برای درمان سرطان با باکتری‌های مهندسی‌شده ژنتیکی توسعه داده‌اند که می‌تواند به‌صورت هدفمند سلول‌های سرطانی را بدون آسیب‌رساندن به بافت‌های سالم از بین ببرد. آزمایش روی موش‌ها نشان داده است این روش از رشد، بازگشت و متاستاز انواع مختلف تومورها جلوگیری می‌کند. محققان مؤسسه فناوری پیشرفته شنژن (SIAT) و مؤسسه تغذیه و سلامت شانگهای چین موفق شدند با استفاده از یک سویه باکتری مهندسی‌شده ژنتیکی یک قدم به نسل بعدی درمان سرطان نزدیک‌تر شوند. آنها یک سویه ضعیف‌شده باکتری به نام «DB1» را مهندسی ژنتیکی کردند تا به طور مؤثر در بافت‌های تومور زنده بماند و تکثیر شود، بدون آن‌که بافت‌های طبیعی را به خطر بیندازد. با این باکتری می‌توان به‌صورت هدفمند تومورها را از بین برد. تحقیقات درباره استفاده از باکتری‌های ضدتومور برای درمان سرطان به دهه ۱۸۶۰ برمی‌گردد. به‌رغم این سابقه طولانی، کاربرد بالینی درمان سرطان مبتنی بر باکتری از نظر ایمنی و کارایی با مسائل مهمی روبه‌رو بوده است.

پیشرفت‌های اخیر در زیست‌شناسی مصنوعی، توسعه باکتری‌های ضدتومور جدید را امکان‌پذیر و راه‌های جدیدی را برای انجام تحقیقات ایجاد کرده است. با این حال به گفته دانشمندان SIAT، به دلیل مکانیسم‌های نامشخص این باکتری‌ها و تأثیرات آنها روی سیستم ایمنی بدن به‌صورت عملی آزمایش نشده‌است. در این مطالعه، محققان یک سویه ضعیف‌شده از باکتری‌هایی به نام DB1 را مهندسی کردند. آنها برای درک بهتر مکانیسم DB1 تعاملات بین این باکتری و تومورها را بررسی کردند. محققان متوجه شدند که این باکتری‌های قاتل به‌طور انتخابی تومورها را در موش‌ها از بین می‌برند و حجم سرطان کولورکتال، ملانوم و مثانه را تا ۸۰ درصد کاهش می‌دهند و باعث بقای بیشتر موش‌ها در آینده می‌شوند. برخلاف داروهای سنتی، باکتری‌های توسعه‌یافته محققان زنده هستند. به عبارت دیگر این باکتری‌ها می‌توانند در تومورها زنده بمانند و از سیستم ایمنی بدن نیز فرار می‌کنند. در عین حال، باکتری‌ها می‌توانند رشد تومور را مهار کنند.

پیشخوان

در مسیر اندیشه‌ورزی

درباره «بازنشسته»؛ وقتی یک بازنشسته به گذشته بازمی‌گردد

نویسنده: اورس ویدمر
مترجم: محمود حسینی‌زاد
نشر: برج
سال انتشار: ۱۴۰۲

انگاره دورنماتی اگرچه به دلیل تعداد قلیل آثار پلیسی او (پنج رمان در قریب به پنج دهه) چندان که باید در میان علاقه‌مندان این ژانر در ادبیات و سینما نمود نداشته اما در دو سریال بزرگ همه دوران‌ها، به‌وضوح خودش را هویدا کرده است: «سوپرانوها» و «وایر». هرچند اولی گانگستری است و دومی پلیسی، اما هردو با تغییر نظرگاه‌شان نسبت به موضوع جرم، گناه، عدالت و قانون و البته شوخ‌طبعی بی‌بدیل‌شان، پا روی شانه‌های دورنمات گذاشته و خودشان را برکشیده‌اند. با نظر به این دو اثر عظیم فراتر از مدیوم تلویزیون و جداشده از سینما و ادبیات، می‌توان بهتر فهمید که چرا همین پنج رمان پلیسی نویسنده بی‌بدیل سوئیسی، این‌قدر مهم و خواندنی است. کتاب «بازنشسته» آخرین این پنج اثر فریدریش دورنمات است که از میان دست‌نوشته‌های او بیرون کشیده شده و روایت بازرس پلیسی به نام «هش اشتیتلر» است که در لحظه بازنشستگی‌اش سراغ کارهای درست زندگی‌اش می‌رود: همه آن مجرمانی که خود او مانع دستگیری‌شان شده است! بازنشسته در مسیر اندیشه‌ورزی دورنمات، تجدیدنظر در مفاهیم پیشینی جامعه مدرن و تشکیک در سختی‌ها را پیشنهاد می‌دهد؛ این‌که چطور قانون به‌سختی و با جدیت بر عده‌ای اعمال شده و از کنار عده‌ای دیگر (جرایم بزرگ یقه‌سفیدها) به آسانی می‌گذرد.

در جهت عکس

عکس: ایرنا

آزادی به رنگ نوروز

تهران رنگ نوروز به خود گرفته است. نه‌تنها های و هوی و شلوغی خرید شب عید که حتی نمادهای نوروزی هم پایتخت را فتح کرده است، نمونه‌اش تصاویر برج آزادی تهران که به رنگ نوروز درآمده است.

جهان

عزاداری فیل‌ها

■ یک ویدئوی دلخراش از یک فیل سیرک عزادار که فراگیر شده است. این دو فیل بیش از ۲۵ سال با هم بودند، تا این‌که یکی از آنها از دنیا رفت.

کیوآرکد را اسکن کنید

ایران

دستبرد به جیب مردم

■ این ویدئوی هولناک و تکان‌دهنده تنها گوشه‌ای از آن چیزی است که به آن قاقچاق سوخت می‌گویند، دزدی از جیب همه ایرانی‌ها.

کیوآرکد را اسکن کنید

دانش

اسارت در فضا

■ فضاپیمای دراگون به ایستگاه فضایی بین‌المللی رسید. قرار است دراگون دو فضانوردی را که مدت ۹ ماه در ایستگاه فضایی بودند، به زمین بازگرداند.

کیوآرکد را اسکن کنید

جهان

سالی که رفت

■ مرور اتفاقات مهم سالی که گذشت از جمله آیین معمول رسانه‌هاست. سالی که رفت و حوادثی که در زندگی ما موثر بود.

کیوآرکد را اسکن کنید

دوردنیا

ارادت به هیتلر!

ایلان ماسک با بازنشر پستی درباره هیتلر، دوباره جنجال به پا کرد

ماجراهای پرحاشیه ایلان ماسک در دولت آمریکا تمامی ندارد، حتی فهرست حواشی او در طی این مدت می‌تواند بیشتر از همین خبر کوتاه و جمع و جور باشد. اینها تازه حواشی او در دولت است وگرنه زندگی شخصی‌اش نیز همچون یک فیلم یا سریال، می‌تواند سرگرم‌کننده باشد! فعالیت‌های ایلان ماسک در شبکه‌های اجتماعی بازهم حاشیه‌ساز شده است.

این میلیاردر پنجشنبه پستی در حساب کاربری شخصی خود در ایکس به اشتراک گذاشت که به‌نوعی قتل‌عام‌های برخی دیکتاتورها و افراد بدنام تاریخ همچون هیتلر را نادیده می‌گرفت.

پست جدید ایلان ماسک درواقع بازنشر محتوایی با این مضمون است که کارگران دولتی، نه آدولف هیتلر یا مائو و استالین، میلیون‌ها نفر را به کام مرگ کشانده‌اند. این توییت از همان دقایق ابتدایی با واکنش‌های منفی بسیار زیادی روبه‌رو شد و بسیاری آن را نادیده‌گرفتن قتل‌عام‌های این افراد دانستند.

بازنشر این پست توسط ایلان ماسک با واکنش‌های کارگران بخش‌های خدمات دولتی و اتحادیه‌های کارگری روبه‌رو شده است. لی ساندرز، رئیس اتحادیه کارمندان ایالتی، شهرستانی و شهرداری آمریکا، در واکنش به این اقدام ماسک گفت: «کارکنان خدمات عمومی آمریکا مانند پرستاران، معلمان، آتش‌نشانان و کتابداران امنیت، سالم‌سازی و تقویت جامعه را به ثروتمند شدن ترجیح دادند. آنها آن‌طورکه ثروتمندترین مرد جهان می‌گوید، عاملان نسل‌کشی نیستند.»

ساندرز در ادامه گفت ایلان ماسک و سایر میلیاردرهای حاضر در دولت ترامپ نمی‌دانند مردم هر روز از چه چیزی رنج می‌برند؛ به همین دلیل ماسک با «اره‌برقی» به جان مشاغل، خدمات پزشکی و تأمین اجتماعی افتاده است.

اقدام ایلان ماسک که به‌نوعی نادیده‌گرفتن قتل‌عام هیتلر محسوب می‌شود، چند روز پس از آن رخ داده که دولت ترامپ در واکنش به برگزاری تظاهرات یهودستیزانه در دانشگاه کلمبیا و ناتوانی این دانشگاه در سرکوب اعتراضات مخالفان، کمک چهار میلیون دلاری فدرال به این دانشگاه را قطع کرد.

البته این اولین بار نیست که ماسک به حمایت از ایدئولوژی نازی‌ها متهم می‌شود. پیشتر در مراسم تحلیف ترامپ حرکتی با دست خودش انجام داد که بسیاری آن را شبیه سلام مخصوص حزب نازی دانستند.

حواشی اخیر ایلان ماسک باعث شده کمپینی برای تحریم خودروهای تسلا راه بیفتد و حتی برخی آمارها کاهش شدید فروش خودروهای تسلا در کشورهایی مانند آلمان را نشان می‌دهد. علاوه‌براین، اخیرا برخی معترضان ایستگاه‌های شارژ و نمایشگاه‌های تسلا را در ایالت‌های مختلف آمریکا به آتش کشیدند.